

PRESUDA SUDA

14. srpnja 1981.

„Zabrana noćnog rada u pekarama”

U predmetu 155/80,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, koji je Sud u uputio Amtsgericht Wiesbaden (Općinski sud u Wiesbadenu, Njemačka), u postupku za izricanje novčane kazne koji se vodi pred tim sudom protiv

Sergiusa Oebela,

o tumačenju članaka 7., 30. i 34. Ugovora o EEZ-u,

SUD,

u sastavu: J. Mertens de Wilmars, predsjednik, Mackenzie Stuart i T. Koopmans, predsjednici vijeća, A. O'Keeffe, G. Bosco, A. Touffait, O. Due, U. Everling i A. Chloros, suci,

nezavisni odvjetnik: F. Capotorti,

tajnik: A. Van Houtte,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Rješenjem od 22. travnja 1980., koje je Sud zaprimio 2. srpnja 1980., Amtsgericht Wiesbaden (Općinski sud u Wiesbadenu) uputio je Sudu, na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, dva prethodna pitanja o tumačenju članaka 7., 30. i 34. Ugovora kako bi ocijenio usklađenost nacionalnog propisa o noćnom radu u pekarama i slastičarnicama s pravom Zajednice.
- 2 Ta su pitanja postavljena u okviru postupka zbog povrede članka 5. njemačkog Zakona o radnom vremenu u pekarama i slastičarnicama (Gesetz über die Arbeitszeit in Bäckereien und Konditoreien), kako je izmijenjen 23. srpnja 1969.

- 3 Člankom 5. stavkom 1. gore navedenog zakona u biti je predviđeno, podložno određenim izuzećima, da je radnim danima svim osobama zabranjena izrada pekarskih ili slastičarskih proizvoda noću u razdoblju od 22 sata do 4 sata. Člankom 5. stavkom 5. zabranjen je prijevoz pekarskih ili slastičarskih proizvoda radi isporuke potrošačima ili prodajnim mjestima noću u razdoblju od 22 sata do 5.45 sati. Prema mišljenju njemačke vlade, ta zabrana ne utječe na prijevoz i isporuku veletgovcima, posrednicima kao što su prodavači kruha, distributerima pekarskih i slastičarskih proizvoda ili skladištima u vlasništvu poduzeća.
- 4 U skladu s očitovanjima stranaka u postupku, a posebno njemačke vlade, cilj je spornog zakonodavstva u prvom redu zaštititi radnike u malim i srednjim pekarama i slastičarnicama koje nemaju dovoljno osoblja za organizaciju rada u smjenama od stalnog noćnog rada koji može dovesti do narušavanja njihova zdravlja. Svrha je proširenja zabrane na velika poduzeća u sektoru koja mogu organizirati rad u smjenama zaštititi obrtnička poduzeća od konkurenциje u industriji.
- 5 Ocijenivši da bi to zakonodavstvo moglo biti nespojivo s pravom Zajednice u mjeri u kojoj se njime isključuje pravodobna isporuka svježih pekarskih i slastičarskih proizvoda u države članice koje graniče sa Saveznom Republikom Njemačkom i time narušava tržišno natjecanje u Zajednici, Amtsgericht Wiesbaden (Općinski sud u Wiesbadenu) uputio je sljedeća pitanja:
- „1. Treba li članak 7. Ugovora o EEZ-u tumačiti na način da se čini kao povreda zabrane diskriminacije ako država članica Zajednice pravnom odredbom stvoriti situaciju kojom se znatno narušava konkurentnost njezinih državljanina u odnosu na usporedive državljane drugih država članica?
2. Treba li članke 30. i 34. Ugovora o EEZ-u tumačiti na način da se učinci članka 5. njemačkog Zakona o radnom vremenu u pekarama u pogledu izvoza i uvoza svježih pekarskih proizvoda smatraju mjerama s istovrsnim učinkom kao količinska ograničenja uvoza ili izvoza?”

Prvo pitanje

- 6 Iz razloga navedenih u zahtjevu za prethodnu odluku proizlazi da je svrha prvog pitanja utvrditi treba li u skladu s člankom 7. Ugovora diskriminirajućim smatrati propis države članice koji, u određenim regijama koje graniče s drugim državama članicama u kojima ne postoji sličan propis, dovodi do narušavanja tržišnog natjecanja na štetu gospodarskih subjekata s poslovnim nastanom na državnom području prve države.
- 7 Kao što je Sud u više navrata naveo, a posljednji put u svojoj presudi od 30. studenoga 1978. (Bussone/Ministero dell'agricoltura e foreste, 31/78, Zb., str. 2445.), načelo nediskriminacije sadržano u članku 7. nije povrijeđeno propisom koji se ne primjenjuje na temelju nacionalnosti gospodarskih subjekata, već na temelju njihove lokacije.

- 8 Iz navedenoga proizlazi da se nacionalnim propisom kojim se izravno ili neizravno ne pravi razlika na temelju nacionalnosti među onima na koje se primjenjuje ne čini povreda članka 7., čak i ako on utječe na konkurentnost subjekata koji su njime obuhvaćeni.
- 9 Osim toga, kao što je Sud naveo u svojoj presudi od 3. srpnja 1979. (J. van Dam en Zonen i dr., spojeni predmeti 185/78 do 204/78, Zb., str. 2361.), primjena nacionalnog zakonodavstva ne može biti protivna načelu nediskriminacije samo zato što druge države članice navodno primjenjuju manje stroge odredbe.
- 10 Stoga na prvo pitanje valja odgovoriti da članak 7. Ugovora o EEZ-u treba tumačiti na način da se njime zabranjuje samo diskriminacija na temelju nacionalnosti gospodarskih subjekata. Stoga članak 7. nije povrijeđen, čak i ako država članica pravnom odredbom kojom se izravno ili neizravno ne pravi razlika na temelju nacionalnosti stvori situaciju koja utječe na konkurentnost gospodarskih subjekata s poslovnim nastanom na njezinu državnom području u odnosu na gospodarske subjekte s poslovnim nastanom u drugim državama članicama.

Drugo pitanje

- 11 Drugim pitanjem nacionalni sud pita treba li učinke nacionalnog zakonodavstva o radnom vremenu pekara i slastičarnica, kao što je predmetni njemački zakon, u pogledu izvoza i uvoza svježih pekarskih proizvoda smatrati mjerama s istovrsnim učinkom kao količinska ograničenja uvoza ili izvoza u smislu članaka 30. i 34. Ugovora.

Ograničenje proizvodnje

- 12 Nije sporno da je sama zabrana proizvodnje u sektoru pekara i slastičarnica prije 4 sata legitiman izbor gospodarske i socijalne politike u skladu s ciljevima javnog interesa koji se nastoje ostvariti Ugovorom. Cilj je te zabrane poboljšati uvjete rada u očito osjetljivom sektoru, u kojem je postupak proizvodnje obilježen posebnostima u pogledu kvalitete proizvoda i navika potrošača.
- 13 Zbog tih razloga nekoliko država članica Zajednice i brojne treće zemlje uvele su slične propise o noćnoj proizvodnji u tom sektoru. U tom pogledu valja podsjetiti na Konvenciju br. 20 Međunarodne organizacije rada od 8. lipnja 1925. o noćnom radu u pekarama kojom se, podložno određenim izuzećima, zabranjuje noćna proizvodnja kruha, slastica ili sličnih proizvoda.
- 14 Tuženik tvrdi da je zabrana proizvodnje pekarskih i slastičarskih proizvoda prije 4 sata prepreka izvozu koja je zabranjena člankom 34. Ugovora. To osobito vrijedi za proizvode koje je potrebno isporučiti svježe pravdobno prije doručka i stoga proizvesti noću neposredno prije dana prodaje.
- 15 Međutim, kao što je Sud već utvrdio u svojoj presudi od 8. studenoga 1979. (P.B. Groenveld BV/Produktschap voor Vee en Vlees, 15/79, Zb., str. 3409.), članak 34.

odnosi se na nacionalne mjere čiji je poseban cilj ili učinak ograničavanje izvoznih tokova i time uspostava različitog postupanja između unutarnje trgovine države članice i njezine izvozne trgovine na način kojim se osigurava posebna prednost nacionalnoj proizvodnji ili unutarnjem tržištu predmetne države.

- 16 To očito nije slučaj kad je riječ o propisu iz ovog predmeta, koji je dio gospodarske i socijalne politike te se primjenjuje u skladu s objektivnim kriterijima na sva poduzeća određenog sektora s poslovnim nastanom na državnom području, bez uspostave različitog postupanja bilo koje vrste na temelju nacionalnosti gospodarskih subjekata i bez razlikovanja između unutarnje i izvozne trgovine predmetne države.

Ograničenja prijevoza i isporuke

- 17 Tuženik osporava i zabranu prijevoza i isporuke pekarskih i slastičarskih proizvoda potrošačima ili prodajnim mjestima prije 5.45 sati koja je povezana s propisom o noćnoj proizvodnji koji osporava pred nacionalnim sudom. Tvrdi da je ta zabrana mera s istovrsnim učinkom kao ograničenja uvoza i izvoza jer se njome sprječava, prvo, proizvođače s poslovnim nastanom u drugim državama članicama da svoje pekarske proizvode pravodobno isporučuju potrošačima i prodajnim mjestima u Saveznoj Republici Njemačkoj i, drugo, proizvođače s poslovnim nastanom u Saveznoj Republici Njemačkoj da pravodobno isporučuju u druge države članice.
- 18 Prema mišljenju njemačke vlade, isključiva svrha zabrane prijevoza i isporuke prije 5.45 sati jest osigurati poštovanje zabrane noćne proizvodnje, koju nadležna tijela u protivnom ne bi mogla učinkovito nadzirati. Navodi da je neophodno zabranu proširiti na proizvode iz drugih država članica jer bi u protivnom proizvođači s poslovnim nastanom u Njemačkoj bili u nepovoljnem položaju u odnosu na konkureniju u inozemstvu, što bi bilo protivno načelu jednakosti. Stoga, ako bi proizvodi iz drugih država članica bili izuzeti od takve zabrane, bilo bi nemoguće zadržati ne samo zabranu za nacionalne proizvode, već i propis o vremenima proizvodnje.
- 19 U tom pogledu valja utvrditi da ograničavajući učinak propisa o vremenima prijevoza i isporuke pekarskih i slastičarskih proizvoda, kojim se dopunjuje propis o vremenima proizvodnje tih proizvoda, treba ocijeniti s obzirom na njegovo područje primjene.
- 20 Ako je takav propis ograničen samo na prijevoz radi isporuke pojedinačnim potrošačima i prodajnim mjestima bez utjecaja na prijevoz i isporuku skladištima ili posrednicima, on ne može imati učinak ograničavanja uvoza ili izvoza među državama članicama. U ovom slučaju trgovina unutar Zajednice i dalje je moguća u svakom trenutku, podložno jednoj iznimci da je isporuka potrošačima i prodajnim mjestima u istoj mjeri ograničena za sve proizvođače, neovisno o njihovu poslovnom nastanu. U tim okolnostima takav propis nije protivan člancima 30. i 34. Ugovora.
- 21 Stoga na drugo pitanje valja odgovoriti da člancima 30. i 34. Ugovora o EEZ-u nije protivan nacionalni propis kojim se zabranjuje proizvodnja pekarskih i slastičarskih

proizvoda te njihov prijevoz i isporuka pojedinačnim potrošačima i prodajnim mjestima noću do određenog vremena.

Troškovi

- 22 Troškovi njemačke vlade, francuske vlade i Komisije Europskih zajednica, koje su podnijele očitovanja Sudu, ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD,

odlučujući o pitanjima koja mu je rješenjem od 22. travnja 1980. uputio Amtsgericht Wiesbaden (Općinski sud u Wiesbadenu), odlučuje:

1. **Članak 7. Ugovora o EEZ-u treba tumačiti na način da se njime zabranjuje samo diskriminacija na temelju nacionalnosti gospodarskih subjekata. Stoga članak 7. nije povrijeđen, čak i ako država članica pravnom odredbom kojom se izravno ili neizravno ne pravi razlika na temelju nacionalnosti stvori situaciju koja utječe na konkurentnost gospodarskih subjekata s poslovnim nastanom na njezinu državnom području u odnosu na gospodarske subjekte s poslovnim nastanom u drugim državama članicama.**
2. **Člancima 30. i 34. Ugovora o EEZ-u nije protivan nacionalni propis kojim se zabranjuje proizvodnja pekarskih i slastičarskih proizvoda te njihov prijevoz i isporuka pojedinačnim potrošačima i prodajnim mjestima noću do određenog vremena.**

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu 14. srpnja 1981.

[Potpisi]